

DOI: 10.17064/iüifhd.00829

BATI'NIN EGEMEN 'KÖTÜ-ÖTEKİ-DOĞU' DÜŞÜNCESİNİN PEKİŞTİRİLDİĞİ BİR ALAN: DÜNYA BASIN FOTOĞRAFLARI KURULUŞU, YILIN FOTOĞRAFI KATEGORİSİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Onur DURSUN*

Öz

Ötekileştirme, günümüz dünyasının önemli sorunlarından birisidir. Toplumsal yapıda 'ötekileştirme' durumunu üreten çok sayıda mekanizma vardır. Fakat bu mekanizmalar içerisinde, kültür ve ekonomi, 'öteki' yaratma bağlamında ilk sırada yer almaktadır. Doğu-Batı ayrımı, aslında tarihten günümüze her geçen gün giderek yükselen düzeyde bir 'öteki' üretme, yeniden üretme sürecidir. Günümüzde 'öteki' üretiminde kitle iletişim araçları önemli bir role sahiptir. Bu araçlar her geçen gün, toplumsal uzamda var olan ayrımları ortadan kaldırmak yerine, destekleyecek veya pekiştirecek içeriklere yer vermektedir. Bu çalışmada oryantalizm, ötekileştirme ve hakikat kavramları üzerinde durulmuş ve Dünya Basın Fotoğrafları/Yılın Fotoğrafı (World Press Photo) bağlamında Doğu toplumlarının Batılı merkezlerce nasıl sunulduğu analiz edilmiştir. Çalışma 1955 yılından 2014 yılına kadar Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu'na ödüllendirilen 56 fotoğraf üzerinden gerçekleştirilmiştir. Foto muhabirliği alanı görece sorgulanmış, Batılı medya/eğlence organizasyonlarınca temsil edilen Doğu imgesi genel hatlarıyla açıklanmıştır. **Anahtar Kelimeler:** Ötekileştirme, Medya, Fotoğraf

A FIELD REINFORCING THE WEST'S HEGEMONIC IDEA OF 'BAD-OTHER-EAST': AN ANALYSIS ON 'THE PHOTO OF THE YEAR' CATEGORY OF WORLD PHOTO PRESS ORGANIZATION

Abstract

Othering is one of the major problems in modern world. In a society, there are a great number of mechanisms creating 'othering'. However, in the sense of 'othering' creation, culture and economy take the first place among these mechanisms. In fact, the East - West discrimination is a process of (re)production of 'othering' which dates back to the past and increases day by day. Today, media have a significant role on the production and reproduction of the concept of 'othering'. Instead of eliminating discriminations/othering within a social extent, the mass media tools allow for the contents supporting and reinforcing them. This study deals with the notions of orientalism, othering and truth and it analyzes the World Press Photo (WPP)/The Photo of the Year to show how Eastern societies are presented by the Western centers. In the study, in general the method of content analysis was used and qualitative evaluations were occasionally made. 56 photos awarded by the WPP between 1955 and 2014 were used to make the analysis. The field of photo journalism was relatively researched and the Eastern image represented by western media/entertainment organizations was explained in general. It was also examined how WPP represents the image of other-bad-Easterners.

Keywords: Othering, Media, Photo

*Yrd. Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, dursunonur@gmail.com

GİRİŞ

Doğu-Batı ayrımı, yeni bir olgu değildir. Batı tarihten günümüze Doğu'yu, öteki olarak görmüştür. Doğu, incelenmesi, araştırılması gereken bir nesne konumundan bir türlü sıyrılamamıştır. Uygarlığın temelleri her ne kadar Doğu'da atılsa da bu fikir Batılılar için tatmin edici olmamıştır. Doğu, Batılılar için bazen bir araştırma nesnesi, çoğu zaman bir pazar niteliği taşımıştır. Savaşın ve şiddetin eksik olmadığı, insan haklarının yeterince gelişmediği, her türlü insani ayırım yapıldığı, insani trajedilerle dolu, yer yer fantastik nitelikli yapılar içeren vb. özelliklere sahip uygarlıkların merkezi olarak tanımlanmıştır. Bu ayırım tarihsel süreç içerisinde birçok düşünürce dillendirilmiştir. Günümüz dünyasında enformasyon döngüsünü sağlayan kitle iletişim sistemleri de Doğu-Batı ayrımını keskinleştiren içeriklere yer vermektedir. Dünyanın egemen düşüncesi olan gelişmiş Batı/Batılı, gelişmemiş Doğu/Doğulu imgesi, Batılı medya profesyonelleri tarafından üretilmekte ve hatta bu süreçte Batılı medya aktörleri ödülleri kazanmaktadır.

Bu çalışma, günümüzün temel sorunlarından birisi olan 'ötekileştirme' kavramını ele almakta, Doğu-Batı ayrımını bu kavram ekseninde irdelemekte ve Batı'nın oryantalist tutumuna medya bağlamında ışık tutmaktadır. Çalışma, Batı'nın, kendisinden olmayanları, kendisinden daha aşağı bir düzeyde temsil etmesine odaklanmaktadır. İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, Batı merkezli yönetilmektedir. Hakikat, Batı tarafından tayin edilmekte ve dünya Batı düşüncesi ekseninde işlemektedir. Batılıların bu sömürgeci tutumu yaşamın hem soyut hem de somut alanlarında kendisini hissettirmektedir. Zengin, gelişmiş, rasyonel bir Batı'nın karşısında, şiddet dolu, fakir, gelişmemiş/gelişmekte olan, rasyonellikten uzak bir Doğu düşüncesi uzun bir süredir varlığını korumaktadır. Bu anlayış, Batılılar tarafından iletişim/popüler kültür ortamlarında işlenir/dillendirilir olmuştur. Dünyanın genel ideolojisi, Batı merkezli oluşturulduğu için, şiddet dolu bir Doğu, demokratik bir Batı imgesi; teknolojik Kuzey, teknolojiden uzak bir Güney imgesi, genel/egemen bir düşünce olarak yazına yerleşmiştir. Bütün bu süreçler, günümüzde medya aracılığıyla belirlemekte ve yönlendirmektedir.

Her türlü medya metni, bilinçli veya bilinçsiz bir biçimde, toplumsal bütünleşmeyi parçalayacak, insanları çeşitli toplumsal kategoriler altına indirgeyecek veya insanlar arasında kutuplaşmalar yaratacak, birisini diğerinden üstün görececek veya ahlaki-insani sınırları aşacak içeriklere yer vererek sosyal yaşamı belirli katmanlara/gruplara ayırabilmektedir. Bu nedenle medyanın el attığı her ortam, onun siyasi ve iktisadi çevrelerle olan bağlantısı nedeniyle dikkatlice analiz edilmelidir. Luhmann, gündelik yaşam koşullarının çeşitliliğinde, kültürel yapılarda, siyasi sistemlerde, inanç yapılarında, gündelik yaşamda baskı unsuru olarak görünen hukuk sistemlerinde, sınıf ve kariyer planlarında, bireylerin büyük çoğunluğunun sistemin dışına itilmesi gibi süreçlerde dünya kendisini ve çevresini nasıl tanımlayabilir ve gözlemleyebilir soruna, "kitle iletişim sistemleri aracılığıyla" cevabını vermiştir (Luhmann, 1993: 775). Medya hem dünyayı şekillendirmektedir hem de gündelik yaşamımıza ilişkin bilgilerin üretimine ve devam ettirilmesine katkı sağlamaktadır (Creutz-Kämpfi, 2008: 295). Günümüz dünyasında anlamları büyük oranda üreten ve dağıtan kitle iletişim sistemleridir. Bu nedenle medya alanındaki her bir hareketin amacını fark etmek bir gerekliliktir.

Bu çalışmada, kuramsal olarak oryantalizm, ötekileştirme kavramları üzerinde

durulmuştur. Ayrıca Doğu-Batı ayrımına, hakikat kavramına, Doğu-Batı ayrımının medyada temsiline değinilmiştir. Ardından Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluşu'nun 1955 yılından günümüze kadar 'Yılın Basın Fotoğrafı' kategorisinde ödüllendirdiği fotoğraflar analiz edilmiştir. Çalışmada genel olarak Batı'nın Doğu'ya ilişkin algısına ve bu algının ise Batı medyası aracılığıyla ne şekilde sunulduğunu/pekiştirildiğine ve yeniden üretildiğine odaklanılmıştır. Daha genel ifadeyle Batı'nın, tarihsel süreçte bir şekilde tayin etmiş olduğu Doğu imgesi çerçevesinde Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu'nun -fotoğraflar ekseninde- tavrı sorgulanmış ve bir durum tespitinde bulunulmuştur. Söz konusu Kuruluşun, Batı'ya ait egemen 'kötü-öteki-Doğu' imgesini pekiştirip pekiştirmediğine odaklanılmıştır.

Oryantalizm ve Doğu-Batı Ayrımı

Dünya tarihini, 'tin'in özgürleşimi, 'tin'in kendini ortaya koyma süreci olarak kavramsallaştıran Hegel, düşünsel gelişimin Doğu'dan Batı'ya doğru giderek geliştiğini ileri sürmüştür. Tinin dünya tarihindeki açınının ilk izlerine doğuda rastlanmaktadır. Hegel'in eğretilmesiyle "Güneş, ışık, doğudan doğar". Bu eğretilmede sanki bu sabah ülkesinde güneş, daima aynı konumda durur, öğle veya akşam hiç olmaz. Doğudaki sabah güneşi her daim solgundur. Bu nedenle burada yaşayan insanlar, diğer bir ifadeyle Doğulular tinin özgür olduğunu asla fark etmemişlerdir/etmezler. İnsanın, insan olarak özgür olduğunu ilk kez Cermen ulusları fark etmiştir. Hegel'e ait bu düşünceler, Hegel'in tarih ve dünya görüşünün Hıristiyan-Batı merkezli bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Soykan, 1999: 279-280). Soykan (1999: 280), Hegel'in düşüncelerini şöyle aktarmaktadır:

Dünyada ortaya çıkmış ne varsa hepsi, tarih içinde batıya doğru yol almakta ve bu yol alışı edinilen tüm kazanımlar batıda toplanmaktadır. Bu da tinin, evrensel aklın, başka bir deyişle Tanrı'nın planı gereğidir. Sanki Tanrı, bütün insanları ve bütün dünyayı Hıristiyan Batılı için yaratmıştır. Batının dışında kalanlar, cahildir, ilkel, barbarlardır. Onların bu kötü özellikleri, batıya doğru gelindikçe derece derece azalır.

Alankuş (2009), 'Doğu ve Batı' ayrımının/karşıtlığının aslında Batı metafiziği düşünce sisteminde kurulduğunu, şekillendiğini ve egemen bir düşünce haline geldiğini belirtir. Batı'nın Doğu üzerinde egemenlik kurma çabası 18. yüzyılın sonlarında başlamış 19. yüzyılda belirgin bir şekilde kendisini hissettirmiştir. Doğu'yu kültürel olarak incelemek ve insan davranışlarına anlamak ve bu doğrultuda politikalar geliştirmek, 'Oryantalizm' adı altına bir bilim dalının doğmasına neden olmuştur. 19. yüzyılda temelleri atılan bu bilim dalı, günümüzün popüler bilim dalı haline gelmiştir. İnsan ırklarının eşit olmadığı düşüncesi 1820-1830'larda bilimsel olarak genel bir kabul görmüştür. Bu düşünceler çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar 19. ve 20. yüzyılın temel konuları arasında yer almıştır (Uluç, 2009: 22; Tatal, 2003: 172). Edward Said, 1978 yılında yayınladığı *Oryantalizm* adlı çalışmasında durumu, tarihsel, ekonomik, politik, sanatsal vb. açılardan çok boyutlu bir şekilde irdelemiştir. Said (1998, 2005), Batının doğuluları, özellikle Arapları birçok açıdan aşağı tabakaya ait insanlar olarak gördüklerini ve bunu birçok çalışmada dile getirdiklerini bilimsel olarak irdelemiştir. Said (1998: 26-27), oryantalizm şu şekilde tanımlanmaktadır:

Oryantalizm estetik, bilim, ekonomik, sosyolojik, tarihe ait ve filolojik metinler aracılığı ile "aktarılmaya" çalışılan bir cins jeo-ekonomik görüşler bütünüdür. Oryantalizm coğrafi bir ayırım değil-dünya Doğu ve Batı olmak üzere eşit olmayan iki bölüme ayrılmıştır- bir seri "çıkarlar" toplamıdır. Bu çıkarlar sadece yaratılmış

değillerdir. Aynı zamanda bilimsel keşifler, filolojik çalışmalar, psikolojik analizler, manzara tarifleri ve sosyolojik açıklamalarla ayakta tutulmaya çalışan müesseselerdir. Bu sistem açıkça ayrı bir dünyanın yönlendirilmesi, kullanılması, hatta eritilmesi için gösterilen gayretlerin tamamını kapsar. Oryantalizm bilhassa bürüt politik iktidarlarla ilişkili gibi görünmeyen bir hitap şekli, fakat çeşitli iktidarların kuvvet farlarından doğan ve varlığını öylece sürdüren dengesiz bir alışveriş düzenidir. Bu alışveriş bir ölçüye kadar sömürge ve imparatorluk idarelerinde olduğu gibi siyasal iktidarlar; lingüistik, mukayeseli anatomi yahut modern politik ilimlerden herhangi bir olarak geçerli ilimler alanında entelektüel iktidarlar; din, kanunlar, kıymet hükümleri, ulusal zevk ve edebiyat alanında kültürel iktidarlar; "Biz" ve "Onlar" esasına dayanan fikirler halkası içinde ahlaki iktidarlar sürer gider.

Oryantalizm stratejisi, Batı'nın kendini üstün görme durumunu yumuşatarak eski çağlardan bu yana devam etmiştir. Yani Batı, hissettirmeden, çıkarları doğrultusunda Doğu'yu korumaya çalışmıştır. Buradaki amaç Batı'nın, Doğu nimetlerinden bir türlü vazgeçmemesidir. Batılı, Doğu'nun birçok toprağında kendi arzuları peşinde koşarken herhangi bir direnişle karşılaşmamıştır. Batılı, 18. yüzyılda Doğu'yu tanımak için yola çıkmış, hegemonik gücüyle Doğu'ya dalmıştır. Akademik çalışmalar Doğu'nun gerçeklerine uydurulmuştur (Said, 1998: 19-20):

(...) müzelerde sergiler düzenlenmiş, kolonilerdeki yönetim şekilleri yeniden irdelelenmiş, yeni ve modern bürolar kurulmuş, antropoloji, biyoloji, lengüistik teorileri yeni fikirlerle süslenmiş, insanlık ve evren üzerine ırklara ve tarihe dayalı nazariyeler ortaya atılmış, ekonomik ve sosyal yeni görüşler, devrim, kültürel kişilik, ulusal karakter ve din üzerinden yepyeni düşünceler doğmuştur. Üstelik bütün bunlar Batının Doğu üzerinde imal ettiği hayaller dünyasının sınırları içinde varlık kazanmıştır. (...) Batı'nın tartışmasız üstünlüğünden doğan Doğu önce bir Doğulunun genel görüntüsünü taşır. Daha sonra ortaya çıkan ayrıntılı mantık ise tümü ile Batı'nın kendi gerçeklerine, kendi özel isteklerine, sıkıntılına, yatırım ve projelerine dayanmaktadır.

Oryantalizm, Batı için ticari bir pazar niteliği taşıyan Doğu'yu bütün yönleriyle tanıma, keşfetme çabasıdır. Bir konuya dair ne kadar bilgi sahibi olunursa, konuya o denli hâkim olunacağı açıktır. Bu nedenle Doğu'yu bilmek ve bölgeye ilişkin metinsel ve görüntüsel yöntemlerle imgeler üretmek bölgeyi bir imaj/kimlik altında toplamak tarihten günümüze Batı'nın genel bir yöntemi haline gelmiştir.

Kime Göre Hakikat?

Söylem oluşturmak ve bunun devamlılığını sağlamak iktidar pozisyonundan bir bakıştır. Foucault'ya göre söylem bir güçtür. İktidarın kendisini üretebilmesi ve devamlılığını sağlayabilmesi için kullandığı soyut bir araçtır. Söylem, "durmaksızın söylenmiş olan, söylenmiş olarak kalan ve daha da söylenecek olan" aktif bir eylemliliktir. Bu nedenle söylemin yapıcı veya yıkıcı gücü bitimsiz bir özellik taşımaktadır. Foucault (1987: 32), sürekli aktarılan, tekrarlanan ve değiştirilen temel anlatıların, netleştirilmiş durumlara uygun bir biçimde ezberden okunan ayınleştirilmiş söylem bütünlerinin, metinlerin, formüllerin, bir defasında dile getirilmiş ve mitleştirilerek sürekli korunmuş şeylerin neredeyse bulunmadığı bir toplumun var olmadığını belirtmektedir. Batılıların, Doğu'ya dair düşünceleri bir söylem olarak algılanırsa, bu söylemlerin eski zamanlarda üretildiği,

hala üretiliyor olduğu ve büyük olasılıkla da gelecekte üretileceği düşüncesi açıklık kazanmaktadır. Söylemin temel görevi toplumsal yapıya iktidar lehinde işlerlik kazandırmaktır. Söylem hem iktidar üretmektedir, hem de ürettiği iktidar tarafından denetim altında tutulmaktadır. Foucault (1987: 32):

Söze başlamaktansa, sözün beni sarıp sarmalamasını ve beni her türlü olası başlangıcın çok ötesine taşımalarını isterdim. Konuşacağım sırada, kimliği bulunmayan bir sesin benden epey önce söze başlamış olduğunu fark edivermek ne hoş olurdu: o zaman sözcükleri bağlamak, cümleyi sürdürmek, kendisini, sanki bir an için, askıda tutarak bana işaret vermişçesine yarattığı boşlukların arasında, hiç kimsenin fazlasına dikkatini çekmeksizin yerleşivermek yeterdi bana. Böylece başlangıç olmayacaktı ve söylemin kendisinden kaynaklandığı kişi olacak yerde, onun uzayıp gidişinin rastlantısallığında zayıf bir boşluk, olası eriyişindeki bitiş noktası olacaktım.

Foucault, burada söylem üreten özne olmaktansa, üretilmiş bir söylemin içerisinde eriyip gitmenin daha pratik olduğunu vurgulamaktadır. Düşünüğe göre, insanlar söylemin öznesinden ziyade nesnesi konumundadırlar. Söylemler merkez erkler tarafından üretilmektedir. Doğu'ya sahip olmak için Batı'nın bu taktiği kullandığı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğu'ya dair söylemler üretmekte ve bu söylemlerin haklılığını kendi hukuki ve ahlaki bakış açısı doğrultusunda denetlemektedir. Daha açık ifade etmek gerekirse, Batılıların sözde amacı Doğu'yu aydınlatmak, geliştirmek ve Doğu'da pozitif hukuk sistemlerini kurumsallaştırmaktır. Fakat önemli olan nokta Batı'nın Doğu'ya dair ürettiği ve devamını sağladığı bu söylemlerin 'hakiki' olup olmadığıdır.

Foucault, başka bir çalışmasında 'hakikat'ın göreceli bir kavram olduğunu vurgulamaktadır. Foucault'ya (2005: 50) göre hakikat, ne iktidarın dışındadır ne de iktidardan yoksun bir durumdur. Hakikat, bu dünyaya ait olan ve çok sayıda zorlamayla ortaya çıkan bir şeydir. Foucault (2005: 51), bu noktada hakikatin 'ekonomi politişinin' beş önemli noktaya belirlendiğini dile getirmektedir:

'Hakikat', (1) bilimsel söylem biçiminin ve bu söylemi üreten kuramların merkezinde ortaya çıkar; (2) hakikat, sürekli ekonomik ve siyasi teşvik altındadır, (siyasi iktidar kadar ekonomik üretim için de hakikat ihtiyacı); (3) hakikat, çeşitli biçimlerde, çok geniş çaplı bir dağılımın ve tüketimin nesnesidir (birtakım kesin sınırlamalara rağmen, toplumsal yapıda görece geniş bir yer kaplayan eğitim ve enformasyon aygıtlarının içinde dolaşır); (4) hakikat, birkaç dev siyasi ve ekonomik aygıtın (üniversite, ordu, yazı, medya) yegâne olmasa bile baskın denetiminde üretilip iletilir, (5) nihayet hakikat, bütün bir siyasi tartışmayı ve toplumsal çatışmayı ('ideolojik mücadeleler) ilgilendiren bir sorundur.

Foucault (2005: 52) aynı söyleşisinde, hakikatin, sözcüklerin üretimi, düzenlenmesi, dağılımı, dolaşımı ve işleyişi için düzenlenmiş süreçler bütünü şeklinde algılanması gerektiğini belirtir. Hakikat, kendisini açığa çıkartan ve destekçisi olan iktidar sistemleriyle dolaşım içerisinde. Ayrıca bu hakikat, yine bu iktidar sistemi aracılığıyla dağıtılmaktadır. 'Hakikat rejimi' sadece ideoloji ve üstyapı değildir, aynı zamanda kapitalizmin gelişiminin olmazsa olmaz bir şartıdır. Bu nedenle üretilen söylemlerin hangi bakış açısından hakikat olduğu sorunu ortaya çıkmaktadır. Batı'nın Doğu'ya ilişkin ürettiği hakikatler 'Batı merkezli' hakikatlerdir. 'Doğu'nun ve 'Batı'nın hakikatleri büyük ölçüde birbirinden farklıdır.

Fakat Batı'nın Doğu'ya dair hakikat olarak tasarladığı söylemlerin, kapitalist düzenin ruhunu koruduğu bilinen bir gerçektir. Özetlemek gerekirse, Batı'nın Doğu'ya ilişkin hakikat algısı, kendi çıkarları doğrultusunda ve kendi bakış açısında doğrudur. Doğu'nun kendine ilişkin algıladığı hakikat ise Batı'nın hakikatinden oldukça farklıdır. Bir tarafta sömürmek isteyen Batı hakikati, diğer taraftan sömürülmek istenmeyen Doğu hakikati.

Geleneksel hakikat düşüncesine göre 'hakikat' birdir ve alternatifi söz konusu değildir. Hakikat insanın gerçeğe ulaşma çabasıdır ve insanın algılama biçimi değişmedikçe gerçeğe ulaşma olanağı her zaman mevcuttur. Geleneksel hakikat düşüncesi, hakikati katı, değişmez ve tek tarif eder. Fakat Nietzsche, 1870 ve 1880'lerde geleneksel hakikate eleştiri yönelterek, hakikatin yorumla bağlantılı bir durum olduğunu belirtmiştir. Nietzsche'ye göre, hakikat insanın dünyadaki konumuna göre şekillenen bir durumdur. Dünya'nın bir olgu olmadığını belirten Nietzsche, dünyayı zayıf bir gözlemler toplamı üzerine temellendirilmiş bir tahmin ve bir masal olarak kavramıştır. Dünyadaki anlamlar ve değerler, yorumlar aracılığıyla oluşturulur. Yorumlar ise bireyin güç istenci ve gücünü arttırmak amacıyla varlığını sürdürmesine yarayan, belli bakış açılarından yapılan değer yüklemeleridir. Bu sebeple Nietzsche'ye göre, gerçek birden fazladır ve yoruma bağlıdır (Keskin, 2000: 20):

Aslında, tüm bilgi aygıtı eşyaya hâkim olmaya yönelik bir soyutlama ve basitleştirme aygıtıdır. Sonuç olarak hakikat bizim dışımızda bulunacak ya da keşfedilecek bir şey değil; yaratılması gereken ve bir süreci, daha doğrusu sonu olmayan bir ele geçirme istencini adlandıran bir şey, güç istencinin bir başka adıdır.

Bu alıntıda önemli olan nokta, hakikatin nesneye hâkim olmaya yönelik soyutlama ve basitleştirme çabası olarak ifade edilmesidir. Bu ifade Batı'nın, Doğu hakikatini anlamalı kılmaktadır. Batlıların oryantalist tutumlarının temelinde 'Doğu'ya ilişkin hakikatler üretme ve bunları söylem olarak yayma çabası yatmaktadır. Başkaya (2004: 72), ideolojik egemenliğin, küresel düzlemde var olan sömürü sistemini, yağmalama politikalarını meşrulaştırma, kabullendirme ve sürdürme aracı olarak görüldüğünü belirtmektedir. Başkaya'ya göre, bütün çağlarda yapılanları meşrulaştırıp-kabullendirmek için ideolojik dokümanlar ve söylemler üretilmiştir.

Doğal kaynakların bol olduğu bölgelerde hâkimiyet kurmak, kapitalist Batı'nın özellikle ABD'nin temel politikasıdır. Bunun için de bölgeyi denetim altında tutmak gerekmektedir. Bölgeye bilgisel bağlamda (soyut) hâkim olmak, söylem üretmek ve bunu hakikat olarak yansıtmak, Batı'nın hâkim olma çabasından başka bir şey değildir. Günümüzde Üçüncü Dünya Ülkeleri, hala Batılı güç merkezlerince sömürü altında tutulmaktadır. Avrupalıların sömürgecilik döneminde edindikleri bu alışkanlık, yani egemen ideoloji, diğer bir ifadeyle Avrupa merkezli ideoloji, sömürge ve yarı-sömürge elitlerine de yansımış ve bu süreç içselleştirilmiştir (Başkaya, 2004: 75). Günümüzde var olan sorun, Doğu/Batı, Güney/Kuzey veya din ve kültür veya Medeniyetler Çatışması gibi şeyler değildir. Sorun, kapitalist yayılma, sömürgecilik ve emperyalizm politikalarıdır (Başkaya, 2004: 77). Said'in çalışması (1998), ayrıntılı bir şekilde bu politikaların altında yatan nedenleri araştırmakta ve bu politikaların tarihsel gelişimine ışık tutmaktadır.

Aşağıdaki metin aynı şekilde Batlıların, Doğululara ilişkin düşüncelerini 'rasyonelite' bağlamında açıkça ortaya koymaktadır (Albert, 2007: 2):

Noam Chomsky, (...) bir panelistle 'Kültürel farklılıklar bir yana bırakılırsa, bir Doğulu gerçekten de bir Batlıdan farklı düşünür mü?' diye sormuş. Cevap 'Evet' olmuş. Buna inanamayan Chomsky, 'Acaba Doğulular bir iddianın ya doğru ya da yanlış olabileceğini, hem doğru hem yanlış olamayacağını kabul etmiyorlar mı?' diye sormuş. Cevap yine 'Evet' olmuş. Kulaklarına inanamayan Chomsky 'Çinli bir çiftçinin, pirinç tarlasına yağmurun hem yağdığına hem yağmadığına inandığı anlamına mı geliyor bu?' diye sormuş. Cevap: 'Evet.' Chomsky nazikçe konuyu değiştirmiş.

Görüldüğü gibi Batı'nın tasarladığı Doğulu imgesi her yönüyle sorunludur. Doğulular, Batılı entelektüellere göre bilimsellikten uzak bir bilince sahiptir. Alıntılanan metin Hegel döneminden oldukça uzak olmasına rağmen, hala Hegel'in düşüncelerine sahip bir içerik taşımaktadır. Diğer söylemle tarihsel süreç, Batı'nın Doğu'ya ilişkin düşüncesini/önyargısını kırabilmiş değildir.

Bu noktada karşımıza stereotipi kavramı çıkmaktadır. İnsanların, davranış, ahlak, vb. kategoriler altına indirgenerek betimlenmesi şeklinde tanımlanabilecek olan stereotipler, Uluç'un (2009: 66) aktarmasına göre cehaletin yüzeysel ve hoş olmayan göstergelerdir. Uluç, stereotiplerin altında, çocukluk döneminde öğrenilmiş önyargıların yattığını belirtmektedir. Uluç'a göre (2009: 60), stereotipler önyargıların daha genelleşmiş, topluma mal olmuş boyutudur. "Dünyanın Batı merkezci temsil edilişi, modernist, irksallaştırılmış ve cinselleştirilmiş basmakalıp tipler (geri Müslümanlar, zorba diktatör, sarı tehlike, barbarlar, şer devletleri...) yaratılması yoluyla olur. Görüldüğü üzere anlamlıdır durumu tanımlayıp dünyaya açılma ve anlaşma durumumuzu oluşturan bu önyargılardır." Batı merkezli oluşmuş önyargılar, aslında doğrudan Doğuluya bir değer biçmektedir.

Ötekinin Medyada Sunumu

Batlıların, Doğuluları görme biçimi teknik olarak değişse de temel olarak içeriğini korumuştur. Doğuluların hor görüldüğü, küçümsendiği, kendilerini yönetmekten aciz olduğu, sanat, edebiyat vb. alanlarda gelişme gösteremediği düşüncesi, günümüzde 'merkezi bir düşünce' olma özelliğini korumaktadır. Bu düşünce tarzı, medya aracılığıyla üretilmekte ve desteklenmektedir. Necla Mora (2008), dünyanın sürekli 'iki kutuplu' hale getirilmesinde medyanın etkisini analiz ettiği çalışmasında, medyanın Hristiyan Batı'nın, Müslüman Doğu'yu görme biçimine örnekler eşliğinde ışık tutmaktadır. Mora, medya aracılığıyla Doğulunun nasıl kötü bir şekilde ötekileştirildiğini, Hz. Muhammed karikatürünün Batı medyasında yayınlanmasıyla başlayan krizi ve Papa 16. Benedict'in, Almanya'da Hz. Muhammed ile ilgili yaptığı açıklamayı ele almıştır. Mora (2008: 87-88), şu bilgileri vermektedir:

Fransa'da France Soir, Almanya'da DieWelt gazetesi, 'Laik toplumda dini dogmalar yıkılmalıdır' savıyla karikatürleri yeniden yayımlamışlardır. 12 karikatürün hepsini basan France Soir, 'ifade özgürlüğü', dört karikatür basan DieWelt, 'Demokratik özgürlüklere kutsal değerlere küfretme hakkı dahildir' savunması yapmıştır.

Papa 16. Benedict'in, Almanya'da Regensburg Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmanın medyada -Bizans imparatorunun, 'Muhammed, vaat ettiği inancı kılıçla yayma emrinden başka hangi yeniliği getirmiştir, gösterin bana?' şeklindeki sözlerinden yola çıkarak, İslamiyet'te cihat anlayışının Tanrı'nın doğasına aykırı olduğu mesajını vermiştir. (...) Batı medyası, bu olayların görüntülerini, Batının kolektif

bilincindeki stereotiplerine gönderme yaparak, Müslümanları şiddet yanlısı, ilkel, tehlikeli kalabalıklar olarak yansıtmıştır.

Peki, ötekileştirme nedir, öteki kimdir? Bu soruya birçok çalışma cevap vermiştir. 'Öteki', bir, kişiye, gruba, topluluğa, topluma vb. yapılara ait olanın dışında kalan her şeydir. Yaşamın en mikro yapılarından en makro yapılarına kadar her yerde rastlanabilecek bir olgudur. 'Ötekileştirme' ise 'onlar', 'diğerleri', 'sizler', vb. ifadeleri kullanarak, hem soyut hem de somut olarak nitelenen durumu/süreci dışsallaştırarak tanımlama/betitleme/görme şeklidir. 'Ego'yu 'alter'den ayırma işlemidir. Nahya, bu iki kavrama dair özet olarak şunları söylemektedir (Nahya, 2011: 29-30):

'Öteki', bir ya da daha fazla kişi, kültür ya da toplum tarafından, geçmiş veya güncel ilişkiler referans alınarak, dikey (sınıfsal) ya da yatay (etnik vb.) olarak farklılaştırılmış ve ayrıştırılmış olan, kişi, grup, sınıf, halk vb. şeklinde tanımlanabilir. (...), 'Ötekinin/Ötekilerin' belirlenmesindeki esas unsur, durumun eylemsel yani toplumsal boyutundadır; bu da ötekileştirmedir.

Bezirgan Acar ve Bilgin (2009: 142), ötekileştirmeyi, "belirli bir grubun, kurumun veya bunların özdeşleştiği değerlerin ya da bunların sembolü durumundaki bir kişinin, olağan eleştiriyi aşan bir şekilde negatif özelliklerle yüklenmesi" olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamayı gazete haberleri bağlamında yapan Acar ve Bilgin, söz konusu çalışmada, medyanın ötekileştirme tekniklerini basından çeşitli örneklerle açıklamaktadır.

Bu noktada Said'in temel eserine dönmekte fayda vardır. Said, çalışmasının *Son Safha* bölümünde Batılıların, Doğuluları görme biçimine ışık tutmaktadır. Doğuluyu öteki, kötü olarak gösterme çabası popüler kültür unsurlarına yerleştirilir olmuştur. Said (1998: 386-387), 1973 savaşının ardından Arapların petrol bayilerinin yanında şeyh kıyafetleriyle gazetelerin karikatürlerine konu olmaya başladığını belirtmektedir. Karikatürlerde bu Arap şeyhler, sahte gülümsemelerle tasvir edilir olmuştur. Sinemalar ve televizyonlar, Arapları müsrif, savurgan veya kanlı bir cani olarak tarif etmede birbirleriyle yarışır bir duruma gelmiştir. Sinema, Doğulu Arapları sadist, aşağılık, kaçakçı, serseri, esir tüccarı, deveci gibi tasvir etmiştir. Ayva hırsızlarının önderi, korsanların reisi veya başkaldıranların elebaşı şeklinde Araplar beyaz perdede imgelenir duruma gelmiştir. Batılılar ise Araplarla savaşan ve sarışın, güzel sevgilisini kurtaran kahraman olarak aktarılmıştır. Her defasında Batılı başarısının sonunda Araplarla alay etmeyi de ihmal etmemiştir. Filmler ve basında çıkan fotoğraflar genel olarak Arapları sefalet içerisindeki yığınlar şeklinde betimlemiştir. O dönemde Batı basını tarafından kaleme alınan makalelerin tutumu da bu anlayıştan farklı değildir. Hatta edebi eserler bile benzeri konuları işlemeye başlamıştır (Said, 1998: 388-389). Temelleri çok önceden atılan 'her açıdan geri kalmış Doğulu' düşüncesi Batı medyasının genel bir söylemi haline gelmiştir.

Günümüz medyasında benzeri içerikler varlığını hala şiddetli bir biçimde korumaktadır. Doğuluların, insan dışı varlıklar aracılığıyla kendilerini korudukları *300 Spartalı* sinema filminde işlenmiştir. 300 Yunan askeri 10 binlerce Pers askeriyle savaşmaktadır. Yunan ordusu normal insanlardan oluşurken, Persler fantastik insanüstü güçlere sahip yaratıklarla 300 Yunan askerine karşı savaşmaktadır. Bu filmde doğunun fantastik bir dünya olduğu inşa edilmiştir. Amerikan yapımı *Lost* dizisinin 4. Sezon 9. Bölümünde Sahra Çölü'nde kendisini bulan 'Benjamin' isimli karakter, çölde kendisine saldırmaya yeltenen sarıklı,

sakallı, cübbeli, silahlı iki teröristle iletişim kurmaya çalışırken, saldırganlara can havliyle şu soruları yönelmiştir: “Do you speak English?” ve “Türkçe biliyor musunuz?”. Burada İngilizce bilip bilmediklerinin sorulması, İngilizcenin yaygın bir dil olmasından kaynaklanırken, Türkçe, kişilerin giyim, kuşam, görünüş itibarıyla Türk olma ihtimali üzerinde durularak sorulmuştur. Amerikan yapımı olan *Prison Break* adlı diğer bir dizinin 4. Sezonunun 4. Bölümünde ‘Erol Tabak’ isimli bir kişi mafyayla ilişkilendirilmekte ve sahnede Türk bayrağı gösterilmektedir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Batı, popüler kültür ürünlerinde dahi bir şekilde, modern dünyadan habersiz, saldırgan Doğulu imgesi üretmeye devam etmektedir. Uluç’a (2009: 145) ve Said’e (1998) göre sanat aracılığıyla Doğulu’yu inşa etme geleneği günümüze özgü bir durum değildir. 19. yüzyıl yazarlarından Byron, Hugo, Goethe, Musset, Flaubert ve Baudelaire gibi yazarlar Doğu’ya merak salmış ve eserlerinde Doğu’yu heyecanın merkezi olarak görmüşlerdir. Diğer bir deyişle, özne konumunda bir bakışla Batı/Batı medyası, Doğuluları nesneleştirilmekte ve Doğu’yu şiddetin/gelişmemişliğin/ötekinin coğrafyası olarak yansıtmaktadır. Medya sektörünün, profesyonellerin elinde/yönetiminde olduğu düşünülürse, bu içeriklerin bir bilinç ekseninde üretildiğini söylemek yerinde bir tespit olacaktır. Yani medyada yapılanlar, rastlantısal değil, nedenlidir.

AMAÇ VE YÖNTEM

Medya içeriklerinin tümü bazen açık bazen de örtük bir biçimde kendisine bir yol haritası çizmektedir. Bu yol haritasında hangi noktada nasıl bir eylemde bulunulacağı önceden kurgulanmıştır. Medya profesyonelleri, medya içeriklerini kurgularken, iletilerin taşıyacağı olası içeriklerin farkındadır veya en azından hedef kitle üzerinde bırakacağı etkiyi tahmin edebilmektedir. Bu nedenle medya içeriklerini gelişi güzel, rastlantısal olarak kabul etmek doğru değildir; çünkü bu içeriklerin tümü -gizlenmiş/örtük de olsa- amaçlıdır.

Bu çalışma, Batı merkezli bir kuruluş olan Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu’nun örtük amacını görünür kılmayı amaçlamaktadır. Diğer bir anlatımla, kuruluşun ‘Yılın Basın Fotoğrafı’ kategorisi altında ödüllendirdiği fotoğraflarla ürettiği/kurguladığı ‘dünyanın genel görünümü’ne ilişkin resme odaklanılmıştır. Batı’nın medya aracılığıyla şiddet dolu bir Doğu coğrafyası sunduğu, bu coğrafyada yaşayan bireylerin baskı ve zulüm altında olduğu ve aynı şekilde Batılı insanların taşıdığı insani değerleri taşımadığı, kendilerini yönetemediği, şiddete eğilimli oldukları şeklinde birden fazla anlam çıkmaktadır. Söz konusu kuruluş ise bu anlamları ödüllendirmektedir. Bu çalışma, Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluşu üzerinden, Batılı medya profesyonellerinin kurguladığı/yeniden ürettiği/sunduğu, sıralanan bu anlamları görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın analizini, Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu’nun her yıl Yılın Basın Fotoğrafı (The Photo of The Year) ödülüne layık gördüğü toplam 56 fotoğraf (fotoğraflar: 47-49) oluşturmaktadır. Bu kategoride 1955 yılından (1959, 1961, 1970 yılları hariç) 2014 yılına kadar aralıksız ödül verilmiştir. Çalışmanın kapsamını bu fotoğrafların içeriklerine, ülkelere ve coğrafyalara göre dağılımlarına, ödül alan foto muhabirlerinin uyruklarına ve fotoğrafları ödüllendiren jüri üyelerinin uyruklarına ilişkin bilgiler oluşturmaktadır.

Fotoğraflar, bilimsel çalışmalar açısından bir veri kaynağı niteliği taşımaktadır. Günümüz medyasında anlamlar sadece sesli/yazılı söz/dil aracılığıyla üretilmemekte/sunulmamak-

ta aynı zamanda, görsel malzemeler de söz konusu sürecin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır (Harper, 2004: 231-236). Yüzlerce sayfanın anlatamadığını bir fotoğraf etkili bir şekilde anlatabilmektedir.

Bu çalışma, Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluştunun Batı merkezli-egemen bir düşünce olan 'kötü-öteki-Doğu' düşüncesini üretip-üretmediğine odaklanmıştır. Başka bir deyişle çalışma, mevcut olan bir olguyu bir durum/süreç üzerinde test etmektedir, diğer bir ifadeyle çalışmamız genel anlamda bir durum tespittir. Bu nedenle çalışmamız için en uygun analiz yöntemi içerik analizidir. Çalışmada daha nesnel sonuçlara ulaşabilmek amacıyla, örnekleme alınan 56 fotoğraf üzerinde çeşitli kategoriler doğrultusunda içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Klaus Merten'e göre içerik analizi yöntemi, yazılı metinlerin açık ve örtük özellikleri doğrultusunda sosyal bir gerçekliği takip etme yöntemidir. Merten, nesnel ve sistematik bir çalışmada bazı önemli adımların olduğunu belirtir. Bu adımlar arasında; sorunun ortaya konulması, ardından çalışmanın amacı, materyal seçimi, analiz edilecek dönemin belirlenmesi ve neden bu dönemin tercih edildiğinin açıklanması, hipotezlerin formüle edilmesi ve çalışmanın değişkenleriyle bağlantısının kurulması, örneklemin tanımlanması, kodlamaların yapılması ve bulguların tartışması yer almaktadır (as cited in Akkor Gül, 2005). Bu çalışmada, Merten'in belirtmiş olduğu ölçütler takip edilmiş ve gerekli yerlerde gereken betimlemeler yapılmıştır.

Çalışmada, fotoğrafları nitel ve nicel olarak analiz edebilmek için kodlamalar yapılmıştır (kodlama listeleri Ek 1: 50). Çalışma, iki ana kategori çerçevesinde kodlanmış ve içerik analizi yöntemi doğrultusunda ilerletilmiştir. Birinci ana kategoride, 56 fotoğraf, içeriklerine göre alt kategorilere dağıtılmıştır. 'Fotoğrafların İçeriği' başlığını taşıyan bu ana kategoride temel olarak ön plana çıkan 'Şiddet Teması', 'Ölüm Teması', 'Kadın Teması', 'Çocuk Teması' olmak üzere dört alt kategori belirlenmiştir. 'Şiddet Teması', kendi içerisinde 'şiddetin gerçekleşme şekli' bağlamında 'Doğal Afet, Hastalık, Kadına Şiddet, Kaza, Ötekileştirme, Savaş/Çatışma/iç karışıklık/İsyan/Saldırı vb. ve Yoksulluk olmak üzere 7 alt başlığa bölünerek analiz edilmiştir. Aynı zamanda 'Çocuk Teması ve Kadın Teması' kategorileri de kendi içerisinde, 'çocukların fotoğraflarda sunulma şekli', 'kadınların fotoğraflarda sunulma şekli' bağlamında beşe (Savaş, Yoksulluk, Kaza, Doğal Afet, Diğer) bölünmüş ve fotoğraflar bu kategorilere dağıtılmıştır. Birinci ana kategorinin oluşturulma amacı, fotoğrafların içeriğini ortaya koyabilmektir.

Çalışmanın ikinci ana kategorisini (kodlamalarını) ise 'Fotoğrafların Coğrafi Konumu ve Üretici Aktörleri' başlıklı kategori oluşturmaktadır. Bu kategori altında üç alt kategori yer almaktadır. Kategoriler şöyledir: Fotoğrafların karelendiği ülkeler/coğrafyalar (1), fotoğrafları kareleyen foto muhabirlerinin uyrukları (2), fotoğrafları ödüle layık gören jüri üyelerinin uyrukları (3). Bu kategoride, fotoğrafların karelendiği mekânlar ile bu fotoğrafları kareleyen foto muhabirlerinin uyrukları ve bu fotoğrafları ödüle layık gören jüri üyelerinin uyrukları kıyaslanmıştır. Bu kategorinin amacı, mekân ve aktör veya nesne ve özne konumlarını tespit etmektir.

Bu çalışmada iki ana kategorinin oluşturulmasının temel nedeni şudur: Öncelikle fotoğrafların içeriklerinin, 'geri kalmış/gelişmemiş Doğu' imgesini işlediği/ürettiği/pekiştirdiği (birinci kategori) düşüncesini ortaya koymak ve ardından bu sürecin Batılılar tarafından yönetildiğini/gerçekleştirildiğini göstermektir.

Çalışmanın güvenilirlik testi için Klaus Merten'in geliştirdiği formül takip edilmiştir. Çalışmanın güvenilirliği açısından kodlamalar, iki farklı tarihte yapılmıştır. İlk kodlama yapıldıktan 2 ay sonra tekrardan ikinci kodlama gerçekleştirilmiştir. İlk kodlamalar ve ikinci kodlamalar arasındaki tutarlılık, her bir kategori için teker teker hesaplanmış ve çıkan sonuçların ortalaması % 94,43 olarak hesaplanmıştır. Farklı tarihlerde kodlanan verilerin doğruluğunun ölçülmesi, $c=2xc1$, $2/c1+c2$ formülüyle gerçekleştirilmiştir. Bu formülde c1,2, kodlamaların birbirleriyle uyumlu kodlama sayısını, c1, birinci kodlama sayısını, c2 ise ikinci kodlama sayısını ifade etmektedir (as cited in Akkor Gül, 2005).

BULGULAR

Dünya Basın Fotoğrafları Üzerine Genel Bilgiler

Burada çalışmanın bulgularına geçmeden önce, Dünya Basın Fotoğrafı Kurumu'na ilişkin bazı önemli bilgilere yer vermekte yarar vardır. Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu'nun merkezi Hollanda'dır. Hollanda Foto Muhabirleri Birliği, Hollanda'da ulusal çapta Gümüş Fotoğraf Makinesi adında bir fotoğraf yarışması düzenlemiştir. Birlik üyeleri, 25. kuruluş yıldönümünde ulusal bağlamda düzenlenen bu yarışmayı uluslararası alana açma fikrini ileri sürmüştür. Bu fikir 1955 yılında gerçekleştirilmiş ve World Press Photo (Dünya Basın Fotoğrafı) ödülü ilk kez 1955 yılında verilmiştir. Yarışmaya ilk yılında (1955) 11 farklı ülkeden 42 fotoğrafçı 301 fotoğrafla katılmıştır. Yarışmanın jüri başkanlığını İngiltere'den *Daily Mirror* gazetesinin fotoğraf editörü Simon Clyne üstlenmiştir. Almanya'dan *Stern*'in editörü Karl Beckmeier, Fransa'dan *Paris Match*'in editörü Paul Frédéric, Hollanda'dan *Het Parool*'un fotoğraf editörü Theo Ramaker ve Belçika'dan Uluslararası Fotoğraf Sanatı Federasyonu Başkanı Dr. M. van de Weyer yarışmada jüri üyeliği yapmıştır.

Zaman içerisinde yarışmaya katılan fotoğrafçı, fotoğraf ve ülke sayısı artmıştır. 1960'lı yıllarda yarışmada bir yavaşlama görülmüştür. 1980'li yıllarda yarışma giderek popülerleşmiştir. 1990'lı yılların başında 64 ülkeden bin 280 fotoğrafçı 11 bin 43 fotoğrafla yarışmaya katılmıştır. 1999 yılında hızlı bir yükseliş görülmüş, ülke sayısı 116'ya, fotoğrafçı sayısı 3 bin 733'e, fotoğraf sayısı ise 33 bin 836'ya çıkmıştır. 2013 yılında ise (değerlendirilmesi 2014 yılında yapılmıştır) 132 ülkeden 5 bin 754 fotoğrafçı, 98 bin 671 fotoğrafla yarışmaya başvuruda bulunmuştur.

Kurum, ilk kurulduğu yıl, sadece yılın basın fotoğrafını seçmiştir. İkinci yıl (1956) ise haber fotoğrafı (news photo), spor fotoğrafı (sports photo), foto hikâye (photo stories), özellikli içerikli fotoğraflar (features photo) kategorilerinde birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülleri vermiştir. Zamanla kategorilerin adları değiştirilmiş ve kategorilere yenileri eklenmiştir. 2014 yılında ise 10 kategoride fotoğraflar ödüllendirilmiştir. Bu kategorilerden, yılın dünya basın fotoğrafı kategorisi hariç diğer kategoriler kendi içerisinde ikiye ayrılmıştır. İlk kategoride tekli fotoğraflara (singles) birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülü verilmektedir. İkinci kategoride ise bir durum hikâyesi (stories) anlatan çalışmalara birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülü verilmektedir. Kurum, fotoğrafları ödüllendirdiği kategori isimleri şöyledir (2013 yılına göre):

Doğa (nature) (single, stories)

Genel haber (general news) (singles, stories)

- Gözlem portreler (observed portraits) (singles, stories)
- Günlük olaylar (contemporary issues) (singles, stories)
- Günlük hayat (daily life) (singles, stories)
- Mizansen portreleri (staged portraits) (singles, stories)
- Spor aksiyon (sports action) (singles, stories)
- Spor analizleri (sports feature) (singles, stories)
- Spot haber (spot news) (singles, stories)
- Yılın fotoğrafı (photo of the year)

Fotoğrafların İçeriği

Yılın fotoğrafı kategorisindeki fotoğrafların ülkelere göre dağılımı, son bölümdeki Tablo 1 incelendiğinde görülmektedir. Tablo 1'de en yüksek oran Vietnam'a aittir. Vietnam'daki fotoğrafların 1963-1973 yılları arasında çekildiği dikkat çekmektedir. Bu yıllarda Vietnam Savaşı'nın devam ettiği hatırlandığında, Organizasyon'un savaş içerikli fotoğrafları ödüllendirdiği anlaşılmaktadır. 1965'ten 1968 yılına katar dört yıl boyunca yılın fotoğrafı aralıksız Vietnam'da karelenmiştir. Bu kategoride ikinci sırada ABD bulunmaktadır. ABD'de çekilen fotoğrafların yılları göz önünde tutulduğunda oldukça homojen bir dağılımla karşılaşılmaktadır. Hemen hemen her 10'ar yıllık dönemde, yılın fotoğrafı ABD'de karelenmiştir. Fakat bu fotoğrafların hiçbirisinde savaş, patlama, saldırı vb. görüntüler bulunmamaktadır. ABD'de 1957 yılındaki fotoğraf, siyah-beyaz ayrımını, 1975 yılındaki fotoğraf yangından kurtulmaya çalışan anne ve kızı (anne hayatını kaybetmiştir), 1986 yılındaki fotoğraf AIDS hastalığının sebep olduğu bir insan vücudunu, 2000 yılındaki fotoğraf ABD'deki Meksikalı göçmenleri, 2008 yılındaki fotoğraf ise ekonomik krizi vurgulamaktadır. Ölüm teması sadece bir fotoğrafta söz konusudur. Diğer fotoğraflar çeşitli insanlık durumlarından (genel bağlamda olumsuz) manzaralar içermektedir. Vietnam'da çekilen ve ödül alan fotoğraflarda ise, hükümeti protesto etmek amacıyla kendini yakan rahip, patlamadan kaçan çocuklar, arkasına insan bağlanmış tank görüntüsü, silahla birini öldürme anı, asker görüntüleri yer almaktadır. Üçüncü sırada üç fotoğrafla Lübnan bulunmaktadır. 1976, 1982, 2006 yıllarında Lübnan'da çekilen ve ödüllendirilen fotoğrafların ikisi çatışma, mülteci ve ölüm görüntülerini içerirken diğeri de saldırıdan sonra meydana gelen yıkımı gözler önüne sermektedir. Dördüncü sırayı 2'şer fotoğrafla Afganistan, Almanya, Filistin (Gazze), Hindistan, Irak, İran, Japonya, Nijer, Rusya ve Yugoslavya (Kosova) (10 ülke, 20 fotoğraf) paylaşmaktadır.

Çeşitli tarihlerde diğer ülkelerde çekilen ve yılın fotoğrafı seçilen görüntülerin içeriklerini betimlemekte fayda vardır. Afganistan'da 2007 yılında çekilen fotoğraf, ABD ordusunun Afganistan'daki görüntüsünü betimlemektedir. Afganistan'da 2010 yılında karelenen diğeri bir fotoğrafta ise burnu ve kulağı kesik 18 yaşındaki bir kadın resmedilmiştir. Kadının kulağı ve burnu, Taliban yanlısı eşi tarafından kesilmiştir. Almanya'da (1956, 1971) 1956 yılında çekilen fotoğraf, savaş nedeniyle Sovyetler Birliğince esir alınan bir Alman kızın ebeveynine kavuştuğu anı görüntülemektedir. 1971 yılındaki fotoğraf ise banka soyguncusu bir çeteyle polislin girişmiş olduğu bir mücadeleyi resmetmektedir. 1956 yılındaki

fotoğraf, dolaylı yoldan savaşın yaratmış olduğu durumu betimlemektedir. 1993 ve 2012 yılına ait yılın fotoğrafları Filistin’de çekilmiştir. 1993 yılındaki fotoğraf, Filistin-İsrail gerginliğini anlatmaktadır. Fotoğrafta Filistinli çocuklar silahlarla gövde gösterisi yapmaktadır. 2012 yılına ait fotoğrafta ise İsrail’in saldırısı sonucunda canlarını kaybeden kefeneye sarılı iki çocuk (kardeşler), amcalarının kollarında defnedilmek üzere taşınmaktadır. Çocukların annesi ve babası da aynı saldırıda ölmüştür. Filistin’deki iki fotoğraf da savaş içeriklidir. Hindistan’da 1984 yılında çekilen fotoğrafta kimyasal üretim yapan fabrikanın sızdırmış olduğu gazdan dolayı hayatını kaybeden bir çocuk karelenmiştir. Hindistan’a ait diğer bir fotoğraf ise 2004 yılında çekilmiştir. Fotoğraf, tsunami sonucunda hayatını kaybeden yakını için bir kadının yas tutma şeklini anlatmakta ve acısını betimlemektedir. 1991 ve 2003 yıllarına ait yılın dünya basın fotoğrafları Irak’ta çekilmiştir. 1991 yılına ait fotoğraf, Körfez Savaşı’nda bir askerin, asker arkadaşının cenazesinin sırt çantasında olduğunu öğrendiğinde duyduğu üzüntüyü resmetmiştir. 2003 yılındaki fotoğraf ise esir düşen, kafası poşetlenmiş Iraklı bir adamın, oğlunu sakinleştirmeye çalıştığı anı görüntülemektedir. İran, 2002 ve 2009 yılında, yılın fotoğrafına sahne olmuştur. 2002 yılındaki fotoğraf, deprem sonucu hayatını kaybeden bir babanın gömülmesini içermektedir. Oğlu, babasının pantolonuna sarılmış, dize çökmüş bir şekilde babası için kazılan mezarı ağlayarak seyretmektedir. İran’da 2009 yılında karelenen görüntüde ise bir kadın akşam vakti, Tahran’daki bir evin çatısında Mahmud Ahmedinejad’ın yeniden cumhurbaşkanı seçilmesini, bağırarak protesto etmektedir. Seçimlerde hile yapıldığını düşünmektedir. Japonya’da 1960 ve 1978 yılında iki kez yılın fotoğrafına sahne olmuştur. 1960 yılındaki görüntüde bir öğrencinin Japon Sosyalist Partisi Başkanı Inejiro Asanuma’ya suikast girişiminde bulunduğu anı resmetmektedir. 1978 yılındaki fotoğraf ise atlan molotof kokteylinin ardından kaçan polisleri ve yanan bir kişinin görüntüsünü içermektedir. 1974 yılında Nijer’de çekilen fotoğraf, ülkenin içinde bulunduğu kıtlığı anlatmaktadır. Fotoğrafta annesi, aç olan çocuğunu rahatlatmaya çalışmaktadır. 2005 yılına ait görüntü de Nijer’e aittir. Ana tema yine açlıktır. Durum, bir çocuk üzerinden betimlenmiştir. 1988 ve 1995 yılına ait fotoğraflar Rusya’da karelenmiştir. 1988 yılında karelenen fotoğrafta, Ermenistan’da (o dönem Sovyetler Birliği’ne bağlıydı) meydana gelen depremde 17 yaşındaki oğlunu kaybeden bir aile, tabutun başında ölen oğullarına ağlamaktadır. 1995’te çekilen fotoğraf ise Rus askerler ve Çeçenler arasındaki iç savaşta Çeçenlerin bir otobüsle Grozny kaçışını içermektedir. Fotoğrafta bir kişi ellerini hareket halindeki bir otobüsün arka camına yapıştırmıştır ve kızgın bir şekilde dışarı bakmaktadır. 1990 ve 1998 yıllarında ödüle layık görülen fotoğraflar Yugoslavya (Kosova)’da karelenmiştir. 1990 yılındaki fotoğrafta, Sırbistan’dan ayrılmak amacıyla özgürlük mücadelesi veren Kosova Kurtuluş Ordusu’nun Arnavut kökenli isyancının cenaze töreni yer almaktadır. Törende ölen eşine ağlayan kadını, akrabaları ve arkadaşları teselli etmeye çalışmaktadır. 1998 yılındaki fotoğraf ise Kosova’nın özerkliğinin kaldırılmasına karar veren Yugoslavya Hükümeti’ne karşı düzenlenen protestoda yaşamını kaybeden bir kişinin fotoğrafı karelenmiştir. Fotoğrafta ölen kişinin eşi ve komşuları cenaze başında yas tutmaktadır.

Yukarıda betimlenen ülkelerin dışında çeşitli ülkeler, farklı yıllarda birer kez yılın fotoğrafına sahne olmuştur. Yılın fotoğrafı 1996 Angola’ya aittir. Fotoğraf, iç savaşta sakat kalan 70 bin insana -ki bunların 8 bini çocuktur- vurgu yapmaktadır. Fotoğraf, kucağında oyuncak

bebek tutan bir kız çocuğuyla, bir bacağına kaybetmiş çocuğu görüntülemektedir. 1999 yılındaki fotoğraf Arnavutluk'ta çekilmiştir. Arnavut mültecilerin Kosova'daki (1990) durumları, yüzü yaralı bir adam fotoğraflanarak resmedilmiştir. Birleşik Krallık 1969 yılında, yılın fotoğrafına sahne olmuştur. Gaz maskesi takmış bir genç, İngiliz kuvvetlerine yönelik "Barış istiyoruz" sloganının yazılı olduğu duvara yaslanmış bir şekilde görüntülenmiştir. Cezayir'de 1997 yılında çekilen fotoğrafta ise iç karışıklıklardan dolayı yaşanan ölümlere vurgu yapılmıştır. Fotoğrafta hastanede bir kadın, kaybettiği yakınlarına ağlamaktadır. 1958 yılındaki fotoğraf ise Çekoslovakya'ya aittir. Prag ve Bratislava arasında yapılan futbol karşılaşmasına ait bir görüntüdür. Çin'de 1989 yılında çekilen fotoğraf, Kurtuluş Ordusu'nun, yapılan demokratik reformları protesto etmesine aittir. Görüntüde 4 tank art arda ilerlerken, bir kadın tankların önünde dikilmiştir. World Press Photo'nun kurulduğu 1955 yılında ait fotoğraf Danimarka'da çekilmiştir. Fotoğrafta, Motorkros Dünya Şampiyonası'nda motosikletinden düşen yarışmacı görüntülenmiştir. Güney Afrika 1977 yılında, yılın fotoğrafının çıktığı ülke olmuştur. Evlerini kaybeden insanların isyanını, polis gaz bombası atarak dağıtmak istemiştir. Fotoğrafta kaçışan insanlar görünmektedir. Güney Kore'de 1987 yılında çekilen fotoğraf, bir kadının polislere yalvarışını içermektedir. Yapılan seçimde hile olduğunu ispatlayan binlerce insandan birisinin annesi olan kadın, tutuklanan oğlunun serbest bırakılması için polislere yalvarmaktadır. 1981 yılına ait yılın fotoğrafı İspanya'da karelenmiştir. İspanya Parlamentosu'nda silah zoruyla 18 saat boyunca rehine tutulan 300 milletvekili ve kabine üyeleri görüntülenmiştir. 1964 yılındaki fotoğraf ise Kıbrıs'ta çekilmiştir. Fotoğrafta Türk kadın, Türk-Yunan savaşında kaybettiği eşi için ağlamaktadır. 1985 yılındaki görüntü ise Kolombiya'da karelenmiştir. Yanardağ patlamasının ardından enkaz altında kalan ve 60 saat sonra bilincini kaybeden ve kalp krizi sonucu ölen 12 yaşındaki bir kız çocuğunun o anki durumu gösterilmektedir. Pakistan ise 2001 yılında, yılın fotoğrafına sahne olmuştur. Fotoğrafta, Afgan mültecilerin Pakistan'da bir mülteci kampındaki durumu anlatılmaktadır. Fotoğraf, bir yaşındaki çocuğun, defnedilmek üzere kefenlenmesini içermektedir. 1994 yılında Ruanda'da çekilen fotoğrafta ise isyancılar tarafından yüzü kesilerek sakat bırakılmış bir gencin hastanedeki görüntüsü yer almaktadır. Somali, 1992 yılında, yılın fotoğrafına ev sahipliği yapmıştır. Fotoğrafta bir kadın, kefeni sarılı ölü çocuğunu gömmek üzere kollarında taşımaktadır. Demokratik yolla seçilmiş Başkan Salvador Allende'nin suikastken kurtuluş anını gösteren ve Şili'de çekilen fotoğraf, 1973 yılında, yılın fotoğrafı seçilmiştir. 1979 yılında Tayland'da çekilen fotoğrafta, bir kadın kucağında çocuğuyla, mülteci kampında dağıtılan yiyecekleri beklemektedir. 1983 yılındaki fotoğraf Türkiye'de çekilmiştir. Erzurum'un Koyunören köyünde çekilen fotoğraf, depremde 5 çocuğunu birden kaybeden annenin, çocuklarının başında feryat ettiği anı içermektedir. Yılın fotoğrafı 1980, Uganda'ya aittir. Fotoğrafta, açlıktan ölmek üzere olan bir çocuğun eliyle, o eli tutan bir misyonerin eli görüntülenmiştir. Venezuela, 1962 yılında, yılın fotoğrafına sahne olmuştur. Askeri ayaklanmada vurulan bir asker, ölmek üzereyken dize çökmüş bir şekilde rahibin kollarına sarılmıştır. Rahat ölmek için, rahipten kendisine dua etmesini istemektedir. 2011'deki yılın fotoğrafı ise Yemen'de çekilmiştir. Fotoğrafta burnu ve kulağı kesik 18 yaşındaki bir kadın resmedilmiştir. Kadının kulağı ve burnu, Taliban yanlısı kocası tarafından kesilmiştir. 2013 yılı ödülüne ise Cibuti şehrinde sahildeki göçmenlerin yer aldığı John Stanmeyer'e ait fotoğraf layık görülmüştür.

Şiddet Teması

Şiddet, kendisini gündelik yaşamda çeşitli şekillerde gösterebilmektedir. Bazen fiziksel bazen de psikolojik olarak ortaya çıkan bu olgu, genel tanım itibariyle bireyin sosyal ve gündelik yaşamını bir şekilde olumsuz etkileyen, beden üzerinde fiziksel, duygusal, psikolojik, zihinsel vb. bozulmalar yaratan bir durumdur. Bu tanım kapsamında düşünüldüğünde 'yoksulluk' da şiddet olarak algılanmalıdır (Atwood, 2003; Miguel, 2007). Bu çalışmada örnekleme alınının fotoğrafların neredeyse tamamında doğrudan ve dolaylı bir biçimde şiddet içerikleri yer almaktadır. Bazı fotoğraflar, ilk bakışta yoksulluğun göstergesi olarak görünse de veya bu amaçla karelenmiş olsa da özü itibariyle şiddetle bağlantılıdır; çünkü 'yoksulluk' şiddetin bir nedenidir.

Çalışmanın örnekleme olarak incelenen 56 fotoğrafın 54'ünde doğrudan ve dolaylı şiddet yer almaktadır. Sadece iki fotoğrafta şiddet içeriği ön planda değildir. Bu fotoğraflardan birisi, yağmurlu bir havada gerçekleşen bir futbol karşılaşmasında oyuncunun birisinin topa vurma anını içermektedir. Diğerinde ise Cibuti sahilinde aileleriyle telefon görüşmesi yapmaya çalışan göçmenlerin cep telefonlarıyla şebeke bulmaya çalıştıkları an karelenmiştir.

Şiddet içerikli fotoğrafların (54), toplam fotoğraf (56) içerisindeki oranı %96,42'dir ve bu oran oldukça yüksektir. Fotoğrafların neredeyse tamamı şiddet içeriğine sahiptir. 'Şiddetin gerçekleşme şekli' göz önünde bulundurulduğunda 7 kategori karşımıza çıkmaktadır. Şiddet içerikli fotoğrafların bu kategorilere göre dağılımı, ekler bölümündeki Tablo 2'de görülmektedir. Bu kategorileştirmede ilk sırayı 38 fotoğrafla (%66,67) Savaş/Çatışma/iç Karışıklık/İsyan/Saldırı vb. kategorisi teşkil etmektedir. İkinci sırada 7 fotoğrafla (%12,96) Yoksulluk kategorisi bulunmaktadır. Üçüncü sırada 5 fotoğrafla (%9,26) Doğal Afet kategorisi; dördüncü sırada 3 fotoğrafla (%5,56) Kaza kategorisi yer alırken, Kadına şiddet, Ötekileştirme ve Hastalık kategorilerinde 1'er (%1,85) fotoğraf bulunmaktadır. Fotoğrafların 2'si hariç 54'ünde doğrudan ve dolaylı veya fiziksel ve psikolojik şiddet içerikleri yer almaktadır. Bu kategori, Doğu'nun, 'şiddetin merkezi' olarak resmedildiğini göstermektedir.

Çocuk Teması

Örnekleme kapsamında incelenen 56 fotoğrafın 21'inde(%37,50) çocuk görüntüsü yer almaktadır. 21 fotoğrafın tümü şiddet içeriğine sahipken, 6'sında doğrudan ölü çocuk bedeni bulunmaktadır. Çalışmanın son bölümünde yer alan Tablo 3'te 21 çocuk fotoğrafının, 'çocukların sunulma şekli'ne göre dağılımı yer almaktadır. Çocukların yer aldığı fotoğrafların %47,62'sinde(10 fotoğraf) savaş/çatışma/iç karışıklık/İsyan vb. ortamlarda karelenmiştir. Fotoğrafların %28,57'sinde (6 fotoğraf), çocuklar yoksulluğun göstergesi olarak kullanılmıştır. Fotoğrafların %9,52'si (3 fotoğraf) kaza ortamlarında karelenmiştir. Görüntülerin %14,29'u ise (3 fotoğraf) doğal afet içeriklidir. Dünya Basın Fotoğrafı Kurulu'nun ödüle layık gördüğü fotoğrafların ana temalarından birisini şiddet ortamlarında karelenen çocuk görüntüler oluşturmaktadır.

Kadın Teması

İncelenen 56 fotoğrafın 20'sinde (%35,71) kadınlar ön planda yer almaktadır. Fotoğraf-

ların tümü şiddet içeriklidir ve 9'unda ölüm söz konusudur. Çalışmanın sonunda bulunan Tablo 4'te 20 kadın fotoğrafının, 'kadınların sunulma şekli'ne göre dağılımı mevcuttur. Kadın içerikli fotoğrafların %50'si (10 fotoğraf) savaş/çatışma/iç karışıklık/isyan vb. ortamlarda karelenmiştir. Fotoğrafların %25'inde (5 fotoğraf) kadınlar yoksullukla ilişkilendirilmiştir. Fotoğrafların %10'u (2 fotoğraf) kaza ortamında karelenmiştir. 1 fotoğraf (%5) doğal afet içerikliyken, diğer kategorisinde 2 (%10) fotoğraf bulunmaktadır. Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluđu'nun, kadınları şiddetle ilişkilendirerek betimleyen fotoğrafları ödüllendirdiği karşımıza çıkmaktadır. Kadın içerikli fotoğraflara göz atıldığında, ağırlıklı olarak öncelikle Afrika ve ardından Asya ülkelerinde karelendiği dikkat çekmektedir. Bu fotoğraflarda kadınlar genel olarak, örtülü/siyah çarşafli/peçeli olduğu görülmektedir. Böylece Doğulu kadının, tek tipleştirilerek sunulduğunu belirtmek gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle Doğu olarak nitelendirilen ülkelerde kadınların yaşam tarzları, kültürleri birbirinden farklı olsa da bu farklılıklar göz ardı edilmiş, Doğu'ya ilişkin tek tip bir kadın görüntüsü/imesi aktarılmıştır.

Ölüm Teması

Çalışmada analiz edilen 56 fotoğrafın 20'sinde ölüm (% 35,71) söz konusudur. Başka bir deyişle, fotoğrafların yaklaşık üçte birinde ya doğrudan bir ölü beden bulunmaktadır ya da çeşitli olaylarda hayatını kaybedenlerin yakınlarına ait dramatik durumlar betimlenmiştir.

Fotoğrafların Coğrafyası ve Üretici Aktörleri

Bu çalışmada Batı'nın fotoğraflar aracılığıyla kötü bir Doğu imgesi aktardığı ve bunu yaparken de Doğu toplumlarını araçsallaştırdığını daha somutlaştırmak için fotoğrafların karelendiği ülkelerle, fotoğrafları kareleyen muhabirler ve bu fotoğrafları seçen jüri üyelerinin dünya genelinde ülkelere ve kıtalara göre dağılımlarına göz atmak gerekmektedir. Son bölümdeki Tablo 5'te 56 fotoğrafın ülkelere göre dağılımına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Aşağıdaki başlıklar ise fotoğrafların kıtalara göre, foto muhabirlerinin uyruklarına ve kıtalarına göre ve fotoğrafları seçen jüri üyelerinin uyruklarına ve kıtalarına göre dağılımlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Fotoğrafların Kıtalara Göre Dağılımı

Yılın Fotoğrafi kategorisinde değerlendirilen 56 fotoğrafın, kıtalara göre dağılımı dikkat çekicidir. 56 fotoğrafın yarısından fazlası (30 fotoğraf) 16 Asya ülkesinden, 9 fotoğraf 8 Afrika ülkesinden, 9 fotoğraf 7 Avrupa ülkesinden, 5 fotoğraf Kuzey Amerika'dan (sadece ABD), 3 fotoğraf Güney Amerika ülkelerinden karelenmiştir. Ortadoğu ülkelerinden (Cezayir, Filistin, Irak, İran, Lübnan, Türkiye, Yemen) çekilen ve yılın fotoğrafı seçilen fotoğraf sayısı ise 12'dir. Toplam fotoğraf içerisindeki oranı ise %21,82'dir. Fotoğrafların kıtalara göre dağılımı çalışmanın sonunda Grafik 1'de yer almaktadır.

Yılın Fotoğrafi Ödülünü Kazanan Muhabirlerin Uyrukları

Yılın fotoğrafı kategorisinde 1955 yılından 2014 yılına kadar birçok ülkeden foto muhabiri ödüllendirilmiştir. Toplamda 19 farklı ülkeden 57 fotoğraf muhabiri ödül almıştır. ABD uyruklu fotoğraf muhabirleri bu kategoride ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada Fransa ve Japonya, üçüncü sırada Danimarka, Almanya ve İngiltere bulunmaktadır. Diğer veriler

çalışmanın sonunda yer alan Tablo 6'da (43) sunulmuştur.

Yılın fotoğrafı ödülünü kazanan foto muhabirlerinin kıtalara göre dağılımı, son bölümdeki Grafik 2'de görüldüğü gibidir. Bu grafikte Batı kökenli foto muhabirlerinin ilk sırada yer aldığı dikkat çekmektedir. Grafik incelendiğinde Amerika kıtası ilk sırada yer alırken, Avrupa kıtası ikinci sırada yer almaktadır. Bu iki kıtanın toplamı %81 civarındadır. Yani foto muhabirlerinin sadece 5'te birisi Batılı değildir. Ayrıca bu kategoride ABD'nin ilk sırada yer alması, ABD'nin ülke olarak dünyada önemli bir aktör olduğunu tekrardan ortaya koymaktadır. ABD'nin, coğrafi olarak Asya ve Avrupa'ya uzak olmasına rağmen ABD uyruklu foto muhabirlerinin %38,60 gibi bir oranla ilk sırada yer alması önemli bir veridir. Bu veri, ABD'nin dünya genelinde enformasyon akışını büyük ölçüde elinde tuttuğunun/denetlediğinin göstergesi olarak yorumlanmalıdır.

Jüri Üyelerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu'nda 1955'ten 2014 yılına kadar toplamda 386 kişi jüri üyesi yapmıştır. ABD'li jüri üyeleri (55 jüri üyesi) bu kategoride %14,25'lik bir oranla ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada 13,73'lük bir oranla Hollanda (53 jüri üyesi) bulunmaktadır. Üçüncü sırada %12,92 ile Almanya (46 jüri üyesi), dördüncü sırada %8,81'le İngiltere (34 jüri üyesi) yer alırken, beşinci sırada %7,25 ile diğer bir Avrupa Ülkesi olan Fransa (28 jüri üyesi) bulunmaktadır. Bazı jüri üyeleri, birkaç yıl yarışmaya jüri üyesi olarak davet edilmiştir. Diğer ülkelere ilişkin jüri bilgileri Tablo 7'de(son bölümde) görüldüğü şekliyledir.

Jüri üyeleri, kıtalara göre dağıtıldığında (Grafik 3: 46), Amerika ve Avrupa kıtasının açık ara ilk iki sırayı paylaştığı dikkat çekmektedir. Yani fotoğraflara ödül veren jürilerin büyük bir çoğunluğu Batılıdır. Bu veriyi başka bir şekilde yorumlamak gerekirse, Batılılar, Doğulara dair bir imgeye sahiptir ve bu imge sürekli canlı tutulmakta ve hiç değişmemektedir. Haber değeri Batı medya organizasyonları tarafından belirlenmekte ve bu çerçevede fotoğraflar ödüllendirilmektedir. Başka bir ifadeyle, Doğu coğrafyasında karelenen fotoğrafların ödüle layık görülmesi bir gelenek haline gelmiştir. Doğu'da insani trajedileri karelemek, ödül kazanmanın teminatı gibidir.

Çalışmanın sonunda yer alan tablolar ve grafikler incelendiğinde foto muhabirlerinin ve fotoğrafları ödüllendiren jürilerin büyük çoğunluğunun Batı uyruklu aktörler olduğu gözlemlenmektedir. Fakat fotoğrafların karelendiği ülkelere ve daha genel olarak kıtalara bakıldığında tablo tersine dönmekte ve Asya ve Afrika kıtalarında çekilen fotoğrafların toplamı %70'i geçmektedir. Böylece özne ve nesne çelişkisi doğmaktadır. Batılı jüri üyeleri ve foto muhabirleri özne konumunda etkinken, Doğu, bu aktörlerin hareket alanı niteliğindedir. Batılı aktörler klasikleşmiş Doğu imgesini bu şekilde sunmakta ve pekiştirmektedir. Fotoğrafların içerik olarak insanlık dışı manzaraları betimlediği dikkate alınırsa Batılıların, Doğulara ilişkin düşünceleri açığa çıkmaktadır. Ödül kazanma bağlamında düşünüldüğünde ise Doğu her yönüyle foto muhabirleri için bir kaynak özelliğindedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Şiddet sadece Doğu toplumlarına özgü bir kavram değildir. Şiddet, günümüzde bütün dünyanın temel sorunudur. Fakat Dünya Basın Fotoğrafi Kuruluşu, şiddetin sadece Doğu toplumlarına ait bir unsurmuş gibi yansıttığı sonucuna ulaşılmaktadır. Böylece kötü-öteki-Doğulu imgesi dünyaya yayılmakta ve tarihsel süreçte üretilmiş egemen düşünce/ideoloji pekiştirilmektedir. Batı toplumları ve Batılı aktörler Doğu toplumlarını veya Doğuluları kötü-öteki olarak sunmakta ve aynı zamanda ödül mekanizması ekseninde araçsallaştırmaktadır. Egemen olan 'gelişmemiş Doğu' imgesi, bu içeriklerle canlı tutulmaktadır. Aynı şekilde Batı, kendi gerçekleri ekseninde bir dünya kurgulamakta ve eylemleriyle bunun doğruluğunu savunmaktadır. Doğu ülkelerindeki çatışmaların, çekişmelerin yine Batılı merkezlerden kışkırtıldığını belirtmek gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, somut olarak Doğu'da cereyan etse de bu şiddetin arkasında soyut olarak Batılı güç merkezleri bulunmaktadır.

Batı toplumlarının oluşturdukları habituslar, doğruya hem maddi hem de manevi bir sermaye biriktirme aracı olarak tayin etmiştir. Doğu toplumlarının doğal zenginliklerini elde etmek için Batılılarca başlatılan maddi ve manevi savaşlar, Batılı muhabirlere, işlerini/mesleklerini icra edecekleri alanlar yaratmıştır. Batı ülkeleri, Doğu üzerinden kendi refah seviyelerini yükseltirken, Batı medyasında çalışanlar da bu coğrafyalarda Batı toplumlarıncı kışkırtılan savaşlarda saygınlık elde etmektedir. Dünya Basın Fotoğrafi Kuruluşu tarafından 1955' yılından günümüze kadar ödüllendirilen fotoğraflara genel olarak bakıldığında, büyük bir oranda ciddi bir şiddet olmak üzere, savaş, çocuk, kadın, zenci, yoksulluk gibi temalar dikkat çekmektedir. Böylece ödül peşinde koşan bir foto muhabiri, hangi fotoğrafın ödül aldığı bilgisine zaten önceden sahiptir. Bu nedenle muhabir, fotoğraf makinesini ödül alabilecek fotoğraf karesine yönelmektedir. Sonuç olarak sürekli bir biçimde, şiddet objektiflere yansımakta ve Dünya Basın Fotoğrafi Kuruluşu'nun jüri üyeleri de bu şiddeti ödüllendirmektedir. Son bir değerlendirme de foto muhabirlerinin habituslarına ilişkin yapmak gerekmektedir. Bourdieu'nun (1998 ve 2005) düşünceleri doğrultusunda değerlendirmek gerekirse, Dünya Basın Fotoğrafi Kuruluşu'nun inşa ettiği 'alan'ın habitusu, ödül kazanma düşüncesinde olan muhabirlerin habitusunu şekillendirmiştir. Sürecin sonucunda fotoğraf muhabirliği, fotoğraf, kurum ve ödül ilişkisi kurulmuş olmaktadır. Ayrıca bu yarışmada ödül kazanan foto muhabirlerinin çeşitli yıllarda jüri üyesi olarak görev yaptıklarını hatırlatmakta fayda vardır.

Batı, Doğu'yu her zaman öteki olarak görmüştür. Bu ötekileştirme politikası birçok alanda olduğu gibi medya/basın alanında da kendisini göstermektedir. Diziler, sinema filmleri vb. popüler kültür ürünlerinde dahi Doğu'nun genelde kötü öteki olarak sunulması bir gelenek haline gelmiştir. Batı, Doğu'nun maddi kaynaklarını tüketmekle kalmamakta aynı zamanda manevi değerlerini de bir araç olarak kullanmaktadır. Batılı medya çalışanları mesleklerini icra ederken bile kendi çıkarlarını düşünerek hareket etmektedir. Soyut değerler, saygınlık kazanma aracı olarak kullanılabilir. İncelenen fotoğraflar bağlamında değerlendirme yapmak gerekirse, foto muhabirleri işlerini icra ederken, hangi tarz fotoğrafın kendisine ödül kazandıracığı bilincine sahiptir. Objektif olaya yönlendirilirken, aslında bakış açısı Dünya Basın Fotoğrafi Kuruluşu bakış açısıdır. Ödül kazanmak, mesleki deneyim edinmek veya meslekte saygınlık kazanmak için foto muhabirleri insanlık dışı

görüntülere yoğunlaşmaktadır. Bu durum, foto muhabirliği alanını etik bir tartışmaya açmaktadır. Dereceye giren foto muhabirleri \$10 bin para ödülü kazanmakta ve dahası dünya çapında saygınlık elde etmektedir. Yarışmaya Canon vb. gibi kuruluşların sponsorluk ettiğini belirtmekte fayda vardır. Aynı zamanda birilerinin ölümü, acısı, foto muhabirlerinin saygınlık kazanma alanına dönüşmüştür. Foto muhabiri her ne kadar işini icra ediyor olsa da, konu bu açıdan da göz önünde tutulmalıdır.

Son bir değerlendirme yapmak gerekirse, dünya genel olarak Batılı güçler tarafından şekillendirilmektedir. İmgeler de aynı güç merkezlerince üretilmektedir. Yılın Basın Fotoğrafı ödülünü kazanan foto muhabirlerinin büyük bir çoğunluğu Batı uyruklu aktörlerdir. Aynı şekilde bu fotoğrafları ödüle layık gören jürinin yaklaşık % 80'i Batı uyruklu medya profesyonelleridir. Fakat fotoğrafların mekânı büyük çoğunlukla Doğu'dur. Bu bağlamda bir çelişki doğmaktadır. Bu çelişki, araçsallaştırma/nesneleştirme olarak yorumlanmalıdır. Diğer bir ifadeyle ötekini kötü gösterme stratejisidir. Dünya çapında egemen olan 'Doğu'nun gelişmediği' düşüncesinin Dünya Basın Fotoğrafı Kuruluşu'nun ödüllendirdiği fotoğraflarla üretildiğini/yeniden üretildiğini/pekiştirildiğini söylemek doğru bir tespit olacaktır. Bu tutum, Batı'nın Doğu'ya ilişkin sunduğu söylemlerle paralellik/tutarlılık göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Akkor Gül, A. (2005). A Media Agenda Setting Research: The Mardin Kızıltepe Event. *Eds. 3rd. International Symposium Communication in the Millennium Hosted by North Carolina, ABD 2*, (136).
- Alankuş, S. (2009). Medyada Kadın / Beden Temsil (Siyaset)i. *Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi*. Retrieved from http://www.obarsiv.com/pdf/sevda_alankus.pdf.
- Albert, M. (2007). Rasyonallite Dosyasına Giriş. In M. Albert, N. Chomsky, E. S. Herman (Eds.), *Bilim ve Modernizm Tartışmaları Postmodernizm ve Sol* (E. Abadoğlu & S. Altınçelik Trans.). İstanbul: Bgst Yayınları.
- Atwood, J.B. (2003). The Link Between Poverty and Violent Conflict. *New England Journal of Public Policy*, 19(1), 160-165.
- Başkaya, F. (2004). Doğu-Batı Çatışması Değil, Kapitalist Emperyalist Saldırı. In S. Öngider (Ed.), *Doğu Batı Kışkacında Türkiye*, İstanbul: Aykırı Güncel Yayınevi.
- Bezirgan Acar, Y. & Bilgin, N. (2009). Gazete Haber Başlıklarında Öteki'nin İnşası. *Kültür ve İletişim*, 12(2) 133-157.
- Bourdieu, P. (1998). *On Television* (P. Parkhurst Ferguson Trans.), New York: The New Press.
- Bourdieu, P. (2005). The Political Field, the Social Science Field, and the Journalistic Field. In R. Benson & E. Neveu (Eds.), *Bourdieu and the Journalistic Field* (29-47) Cambridge, England: Polity.
- Creutz-Kämpfi, K. (2008). The Othering of Islam in a European Context, Polarizing Discourses in Swedish-Language Dailies in Finland. *Nordicom Review*, 29(2), 295-308
- Edward Said: 'On Orientalism'. (2005). Retrieved August 7, 2014 from Media Education Founda-

tion Transcript: mediaed.org/assets/products,7403/transcript_403.pdf

- Foucault, M. (1987). *Söylemin Düzeni* (T. Ilgaz, Trans.). İstanbul: Hil Yayınları.
- Foucault, M. (2005). *Entelektüelin Siyasi İşlevi* (I. Ergüden, O. Akinhay, F. Keskin, Trans.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Harper, D. (2004). Photography as Social Science Data. In U. Flick, E. V. Kardoff, I. Steinke (Eds.), *A Companion to Qualitative Research* (231-236). (B. Jenner, Trans.). London. Thousand Oaks. New Delhi: SAGE Publications.
- Keskin, F. (2000). İktidar, Hakikat ve Entelektüelin Siyasi İşlevi. *Entelektüelin Siyasi İşlevi* (13-29), (I. Ergüden, O. Akinhay, F. Keskin, Trans.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Luhmann, N. (1993). Deconstruction as Second-Order Observing. *New Literary History* 24(4), 763-782
- Miguel, E. (2007). Poverty and Violence: An Overview of Recent Research and Implications for Foreign Aid. In L. Brainard and D. Chollet (Eds), *Too Poor for Peace? Global Poverty, Conflict and Security in the 21st Century* (50-59). Washington D.C.: Brookings Institution Press.
- Mora, N. (2008). Küresel Medyada Ötekinin Sunumu . In N. Mora (Ed.), *Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim* (77-83). Altıkitap Yayınları.
- Nahya, Z. N. (2011). İmgeler ve Ötekileştirme: Cadılar, Yerliler, Avrupalılar. *Atılım Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 27-38.
- Said, E. (1998). *Oryantalizm*. (N. Uzel, Trans.). İstanbul: İrfan Yayımcılık.
- Soykan, Ö. N. (1999). Hegel Sisteminde Tarih Felsefesi / Betimleyici-Eleştirel Bir Giriş. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 272-289.
- Tatal, N. (2003). Doğu ve Amerika Arasında Avrupa. *Doğu ve Batı Dergisi*, 23, 163-175.
- Uluç, G. (2009). *Medya ve Oryantalizm / Yabancı, Farklı ve Garip... Öteki*. İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- World Press Photo Kurumsal İnternet Sayfası, <http://www.worldpressphoto.org/>

TABLolar VE GRAFİKLER**Tablo 1:** Yılın Fotoğrafi kategorisinde ödül alan fotoğrafların çekildiği ülkelere ve yıllarına ilişkin bilgiler.

ÜLKE	Yıllar	Fotoğraf Sayısı	Yüzde
Vietnam	1963, 1965, 1966, 1967, 1968, 1972	6	10,71
ABD	1957, 1975, 1986, 2000, 2008	5	8,93
Lübnan	1976, 1982, 2006	3	5,36
Afganistan	2007, 2010	2	3,57
Almanya	1956, 1971	2	3,57
Filistin (Gazze)	1993, 2012	2	3,57
Hindistan	1984, 2004	2	3,57
Irak	1991, 2003	2	3,57
İran	2002, 2009	2	1,79
Japonya	1960, 1978	2	3,57
Yugoslavya (Kosova)	1990, 1998	2	3,57
Nijer	1974, 2005	2	3,57
Rusya	1995, 1988	2	3,57
Angola	1996	1	1,79
Arnavutluk	1999	1	1,79
Birleşik Krallık	1969	1	1,79
Cezayir	1997	1	1,79
Cibuti	2013	1	1,79
Çekoslovakya	1958	1	1,79
Çin	1989	1	1,79
Danimarka	1955	1	1,79
Güney Afrika	1977	1	1,79
Güney Kore	1987	1	1,79
İspanya	1981	1	1,79
Kıbrıs	1964	1	1,79

Batı'nın Egemen 'Kötü-Öteki-Doğu' Düşüncesinin Pekiştirildiği Bir Alan: Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluşu, Yıllık Fotoğrafı Kategorisi Üzerine Bir Analiz

ÜLKE	Yıllar	Fotoğraf Sayısı	Yüzde
Vietnam	1963, 1965, 1966, 1967, 1968, 1972	6	10,71
ABD	1957, 1975, 1986, 2000, 2008	5	8,93
Lübnan	1976, 1982, 2006	3	5,36
Afganistan	2007, 2010	2	3,57
Almanya	1956, 1971	2	3,57
Filistin (Gazze)	1993, 2012	2	3,57
Hindistan	1984, 2004	2	3,57
Irak	1991, 2003	2	3,57
İran	2002, 2009	2	1,79
Japonya	1960, 1978	2	3,57
Yugoslavya (Kosova)	1990, 1998	2	3,57
Nijer	1974, 2005	2	3,57
Rusya	1995, 1988	2	3,57
Angola	1996	1	1,79
Arnavutluk	1999	1	1,79
Birleşik Krallık	1969	1	1,79
Cezayir	1997	1	1,79
Cibuti	2013	1	1,79
Çekoslovakya	1958	1	1,79
Çin	1989	1	1,79
Danimarka	1955	1	1,79
Güney Afrika	1977	1	1,79
Güney Kore	1987	1	1,79
İspanya	1981	1	1,79
Kıbrıs	1964	1	1,79
Kolombiya	1985	1	1,79
Pakistan	2001	1	1,79
Ruanda	1994	1	1,79

Somali	1992	1	1,79
Şili	1973	1	1,79
Tayland	1979	1	1,79
Türkiye	1983	1	1,79
Uganda	1980	1	1,79
Venezuela	1962	1	1,79
Yemen	2011	1	1,79

World Press Photo (<http://www.archive.worldpressphoto.org/>, 07.10.2014)

Tablo 2: 54 fotoğrafın, şiddetin gerçekleşme şekline göre dağılımı.

	Sayı	Yüzde
Doğal Afet	5	9,26
Hastalık	1	1,85
Kadına Şiddet	1	1,85
Kaza	3	5,56
Ötekileştirme	1	1,85
Savaş/Çatışma/iç karışıklık/ İsyân/Saldırı vb.	36	66,67
Yoksulluk	7	12,96
Toplam	54	100

Tablo 3: 21 çocuk fotoğrafının, 'çocukların sunulma şekli' kategorisine göre dağılımı.

	Top- lam	Kategoriler										
		Savaş		Yoksulluk		Kaza		Doğal Afet		Diğer		
		Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı
Çocuk	21	37,5	10	47,62	6	28,57	2	9,52	3	14,29	0	0

Tablo 4: 20 kadın fotoğrafının, 'kadınların sunulma şekli' kategorisine göre dağılımı.

	Top- lam	Kategoriler										
		Savaş		Yoksulluk		Kaza		Doğal Afet		Diğer		
	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
Kadın	20	35,71	10	50	5	25	2	10	1	5	2	10

Tablo 5: Yılın fotoğrafı ödülünü kazanan muhabirlerin uyruklarını göre dağılımı.

ÜLKE	Muhabir Sayısı	Yüzde
ABD	22	38,60
Fransa	4	7,02
Japonya	4	7,02
Danimarka	3	5,26
Almanya	3	5,26
İngiltere	3	5,26
Hindistan	2	3,51
İtalya	2	3,51
Güney Afrika	2	3,51
İspanya	2	3,51
Kanada	2	3,51
Cezayir	1	1,75
Ermenistan	1	1,75
Şili	1	1,75
Çek Cumhuriyeti	1	1,75
Hollanda	1	1,75
İsveç	1	1,75
Türkiye	1	1,75
Venezuela	1	1,75
TOPLAM	57	100

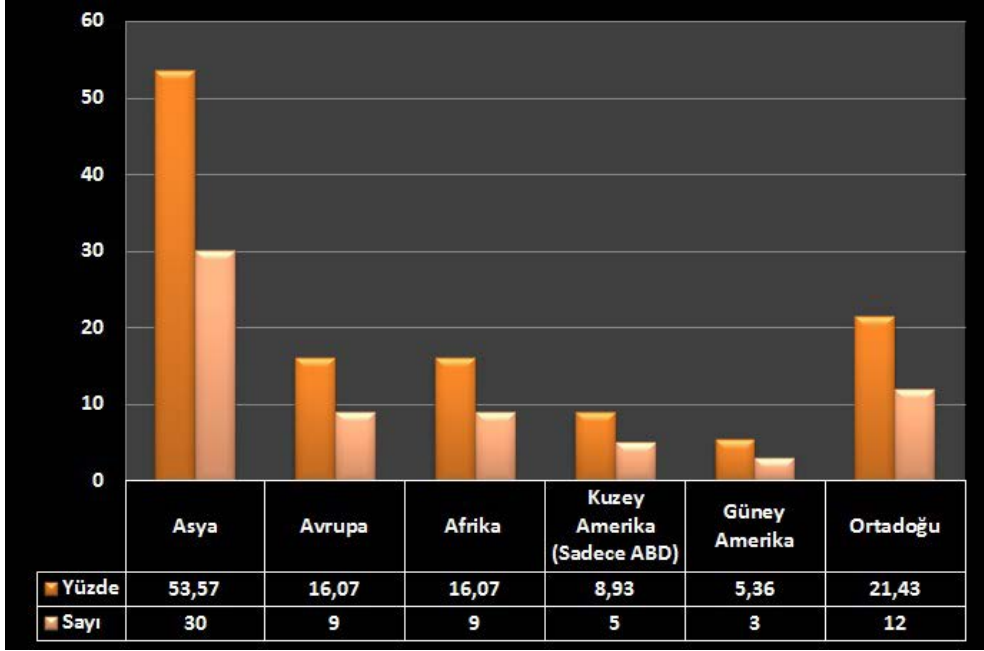
Tablo 6: 386 jüri üyesinin ülkelere göre dağılımı.

ÜLKE	Sayı	Yüzde
ABD	55	14,25
Hollanda	53	13,73
Almanya	46	11,92
İngiltere	34	8,81
Fransa	28	7,25
Rusya	17	4,40
İtalya	13	3,37
Japonya	12	3,11
Güney Afrika	11	2,85
İspanya	8	2,07
Polonya	7	1,81
Avusturalya	7	1,81
Meksika	6	1,55
Belçika	5	1,30
Çin	5	1,30
Hindistan	5	1,30
İsviçre	5	1,30
Macaristan	5	1,30
Arjantin	5	1,30
Brezilya	5	1,30
Türkiye	5	1,30
İsveç	4	1,04
Çekoslovakya	4	1,04
Danimarka	4	1,04
İran	4	1,04
Kamerun	3	0,78
Lübnan	3	0,78
Şili	3	0,78

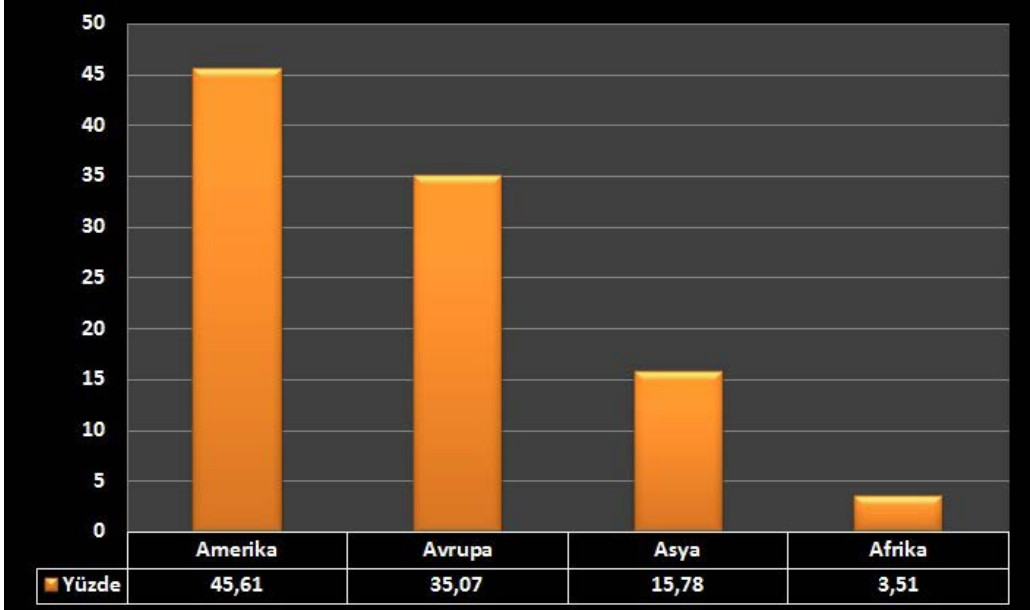
Batı'nın Egemen 'Kötü-Öteki-Doğu' Düşüncesinin Pekiştirildiği Bir Alan: Dünya Basın Fotoğrafları
Kuruluşu, Yılın Fotoğrafı Kategorisi Üzerine Bir Analiz

Avusturya	2	0,52
Bangladeş	2	0,52
Hong Kong	2	0,52
Norveç	2	0,52
Peru	2	0,52
Azerbaycan	1	0,26
Ekvator	1	0,26
Endonezya	1	0,26
Filipinler	1	0,26
Finlandiya	1	0,26
Gana	1	0,26
Güney Kore	1	0,26
Irak	1	0,26
Kanada	1	0,26
Nijerya	1	0,26
Singapur	1	0,26
Yugoslavya	1	0,26
Yunanistan	1	0,26
Zimbabve	1	0,26
TOPLAM	386	100

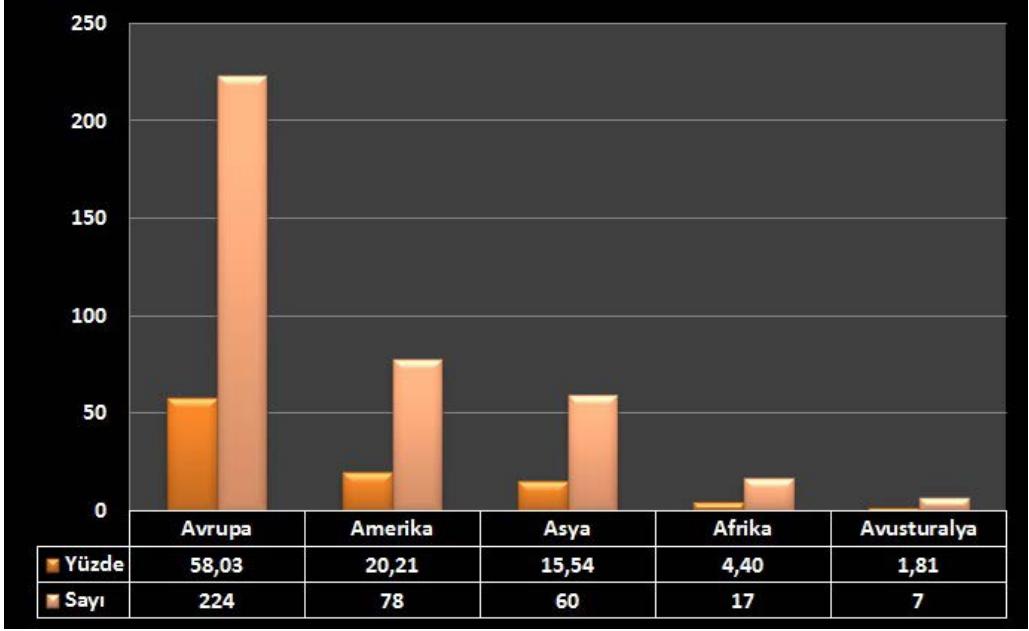
Grafik 1: Yılın fotoğraflarının karelediği içeriklerin kıtalara göre dağılımı.

Grafik 2: Yılın fotoğrafı ödülünü kazanan muhabirlerin kıtalara göre dağılımı.

Grafik 3: Jüri üyelerinin kıtalara göre dağılımı.

FOTOĞRAFLAR

1955

1956

1957

1958

1960

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1971

1972

1973

Batı'nın Egemen 'Kötü-Öteki-Doğu' Düşüncesinin Pekleştirildiği Bir Alan: Dünya Basın Fotoğrafları Kuruluşu, Yılın Fotoğrafı Kategorisi Üzerine Bir Analiz

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

EK 1

Kodlama/Değişkenler Listeleri

Birinci Kodlama/Değişkenler Listesi: Fotoğrafların İçeriğine Göre Kodlama

Şiddet Teması ve Kategorilere Dağılımı

Doğal Afet

Hastalık

Kadına Şiddet

Kaza

Ötekileştirme

Savaş/Çatışma/iç karışıklık/İsyan/Saldırı vb.

Yoksulluk

Ölüm Teması

Kadın Teması ve Alt Kategorilere Dağılımı

Savaş

Yoksulluk

Kaza

Doğal Afet

Diğer

Çocuk Teması ve Alt Kategorilere Dağılımı

Savaş

Yoksulluk

Kaza

Doğal Afet

Diğer

İkinci Kodlama Listesi: Fotoğrafların Coğrafi Konumu ve Üretici Aktörlerine Göre Kodlama

Fotoğrafların karelendiği ülkeler/coğrafyalar

Fotoğrafları kareleyen foto muhabirlerinin uyrukları

Fotoğrafları ödüle layık gören jüri üyelerinin uyrukları